Массе а мехний пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай обкома,
Нохч-ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Советан Министрий Советан орган
(«СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арадувл 1923 шера деиз • ШИНАРА, 26 июнь, 1973 шу. • № 76 (5337). Мах 2 кеп.

СОВЕТСКО-АМЕРИКАНСКИ ДОКУМЕНТАШТА КУЛГАШ ЯЗДАР

ВАШИНГТОН, 22 июнь. (ТАСС-а спец. корр.). Тахан КIайча цIагIа торжественни хьалашка кулгаш яздар советско - американски документаша.

Гулбенахарна дIабуллаш тIоьрIа ши тоьхел тIайнар КПСС ЦК Генеральни секретарь Л. И. Брежневи США Президент Р. Никсони.

Атомни энергех машара гIулакхдита пайда мара даьхье цIьанге йолиш — техническе гIулакхдан лелаздара хьакъехьа Советски Социалистически Республикай Союзан Америка ВIашагIкхийттача Штаттийн кулгаш яздар Советски Социалистически Республикай Союза хьалхара — КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева, Америка ВIашагIкхийттача Штаттанта хьалхара — США Президента Ричард М. Никсона.

Документа — «Стратегически наступателни герзашта дIаоь доазув оттадара хьакъехьарча переговоршни керттера принципаш» кулгаш яздар Советски Союза хьалхара — Л. И. Брежнев, — ВIашагIкхийттача Штаттанта хьалхара — Р. Никсона.

Документа кулгаш яздеча хана цига бар советски оагIонгахьара СССР кхыча мехкашгахьара гIулакхий министр А. А. Громыко, СССР кхыча мехкашгача торговле министр Н. С. Патоличев, Граждански авиаце министр Б. П. Бугаев, КПСС ЦК Генеральни секретара помощникаш Г. Э. Цуканов, А. М. Александров, США-ра СССР посол А. Ф. Добрынин, ТАСС-а Генеральни директор Л. М. Замятин, СССР Академе США Института директор Г. А. Арбатов, СССР МИД-а Коллеге член Г. М. Корниенко, кхыбола официальни пех.

Американски оагIонгахьара цига бар США вице-президент С. Агнью, пачхьалхенан секретарь У. Роджерс, хIамат кхерадалеш зеделлорсашна, Конгресс йолчу лидерашна, сенаторийн комиссеех йолчу членашна, Кхеда йолчу пачхьалкхен департаменте болхбелла.

Советско - американски документаша кулгаш яздар тIера дIакхаьчарна тIекхаьчна хьажа хургдолаш дегIаьнарна.

ДЕРРИГАЧА АДАМИЙ ДУХЬА

КПСС ЦК ГЕНЕРАЛЬНИ СЕКРЕТАРЬ НОВ. Л. И. БРЕЖНЕВ США ХИЛАРАХ

ВАЙ ПЛАНЕТЕРА МАШАРИ КХЕРАМЗЛЕИ ЧIОАГIЬЕ

ВАШИНГТОН, 22 июнь. (ТАСС-а спец. корр.). Селхан США-ра уна СССР президенташ Америкин Президента Р. Никсона сийна шу оттаяр КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева.

Шун тIа бар: США вице-президент С. Агнью пачхьалхенан секретарь У. Роджерс, США-дера лаьхьараш суда председатель У. Бергер, кIаманан кхерамзлен дешаша вола США Президента помощникаш Г. Киссинджер, финансан министр Дж. Шульц, торговле министр Ф. Дент, кхыча мехкашгарча гIулакхдита йолча сенаторийн комиссеех председатель У. Фулбрайт, сенаторча республиканаш лидер Х. Скотт, т. Вашингтона мэр У. Вашингтон, дIанаьр оттаяр тIегарий викалаш Д. Рокфеллер, В. Хаммер, промышленнийн кIаманан ассоциацие президент Э. Кеппа, КIайхилара, ца дIени пачхьалхенан департаментен кулгалну болхлой, кхыбола официальни пех.

Советски оагIонгахьара шуна тIа бар КПСС ЦК Политбюро член, СССР кхыча мехкашгарча гIулакхий министр А. А. Громыко, СССР кIаман механицирча торговле министр Н. С. Патоличев, Граждански авиаце министр Б. П. Бугаев, КПСС ЦК Генеральни секретара помощникаш Г. Э. Цуканов, А. М. Александров, США-ра СССР посол А. Ф. Добрынин, ТАСС-а Генеральни директор Л. М. Замятин, СССР МИД-а Коллеге член Г. М. Корниенко, кхыбола официальни пех.

Шуна тIа кIамбаь дир КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева.

Л. И. Брежнева къамаьл

Веза г-н Президент!
Еза г-жа Никсон!
Дамашн господашн!
Новьхосташ!

Доккха дикалетар хиннад сона уьндаза, Вашингтонерча советски посальстве, хьога, г-н Президент, Хеа сеагара, США правительства членашка кхыча сийлахьа дикайкхийтаран хьалшашка воаргIал хатта йиш йолаш.

Сай цIеварча а сай новьхосттI цIеварIа а эгIара хьалха са бешам бар Шун мехка тIехь дахьача юхьхьанна денз дIанн цун тхоша Iнтернационал терроран кIаргах кьаьстор Хьона а, г-н Президент, г-жана Патрицин Никсона а кхыча Шун дезалхошта а дег тIара баркал ала.

Цу цхьан хаина ала безам бар са, тхоашна дIаттаIала уйлаш тха анинтаран переговорашеи чIоагIга хьалтIдолаш болча беррига американаша баркал ойлаш тхоашн хIлар. Цунах ту тхона ВIашагIкхийттача Штатий хьалхо советски хьажрхIитта бакъ хиларх, вай хьалхашт вай мехкашн беркатева гIулакхдитта, цхьа вахар тоадара тIедерзаде йиш хилийта езаш йолча лоарх1амечу соглашенешта цхьана беча баьха керда стигал кIоастам бола лостами балара.

ТIа-тIа дукхагIа машара гIулакхашка ахийта еза атомни энергех а. Цхьана къа а хьегаш цу гIулакха пожкостаг де вай пачхьалхенаш кийче хилар къ.ехкад аьен Президента Никсон ишта тахан кулгаш яздаьч, атомни энергех машара гIулакхдита пайда а даьхье цхьа хьегар на гIулакхаш деладара хьакъехьа яьча Соглашене тIа.

Оаха ишта дакъа мах бу, соаха Москве дIашагIкхийттача хана цхьана хьюьт дIабоаллаьнаьч дIахо бахьара хIанзара тхо вашт Iалама хозалла а IIаьхь уьш тIехьарча хана дегIабенача шиг индустриальн низага а цIи хеза йолчи Калифорне, вай дахача цахьа цхьалолча дахьье дIакхоачаш де сай йиш хургхилара.

Сай оагIонгахьара са безам бар, из мотт1иг нийъ-сылаьрах пайда а эцаш, СССР Лаккхехьарча Совета Президенташ Советски правительствин цIеварга 1974 шера официальни визитага Хьо Советски Союзе хьоаш из Хьога бьсам цIьыхта а бакъбе. Со зор тIийна аз, Советски Союзе Iа яьхьаргIоьна цу визито а вай мехкашта юкъера гIулакхдан толаме дегIадолалларга дахьъера жерда лоарIлеме этап шийна белгалбоинехкарбойлгаз.

Тхо ишта гIалгIорлзар ух1 деношка Америка ВIашагIкхийттача Штатий Президента, правительства, хьалха оагIонгахьара тхона деш долча хьошалга жоп дела йиш хилара. Мукъаба сона, хIинз Хьо веча, господин Президент, тха мохь цун болам, советски хьажа вахар гергга ца Хьона довзарргдолгаз ех тешаш хилар дIахкайкаде.

Советско - американски гIулакхан дегIадолалларга гIулакх дIахьахкашкахьа долаш да.

Шу шу дашначул тIекъагIа советски американски космонавташ космосе гIоргба адамий исторе чухь эгIара хьалхара йоккха IIамаш эксперименташ цхьана чакхйахар дуьхь. Царна хоп, цигара, космосера, вай планета кхы а хозагIа хетийга, йоккха ца хете а. Вайга машарг даха йиш хилара тобаа йоьлча тайпара дегIаьнарца ишта тIа я яьхьа вьзлера кон кхоачаергда аьнна.

Тхо дог тийна да, тIа-тIа гIоагIлуш болча вIашш коьчера советски американски космонавташ космосе гIоргба адамий исторе чухь эгIара хьалхара йоккха IIамаш эксперименташ цхьана чакхйахар дуьхь. Царна хоп, цигара, космосера, вай планета кхы а хозагIа хетийга, йоккха ца хете а. Вайга машарг даха йиш хилара тобаа йоьлча тайпара дегIаьнарца ишта тIа я яьхьа вьзлера кон кхоачаергда аьнна.

Тхо дог тийна да, тIа-тIа гIоагIлуш болча вIашш коьчера тешаам ког гIоргболга а ешш, лоарзаргIа ца доалаш, вай дIахьахкашкахьа ахь йиш йолаш кIлрах. Тхо — вай гIулакхан дIа-дегIаьзабаь дукха, Царна хоп, цигара, космосера, вай планета кхы а хозагIа хетийга, йоккха ца хете а. Вайга машарг даха йиш хилара тобаа йоьлча тайпара дегIаьнарца ишта тIа я яьхьа вьзлера кон кхоачаергда аьнна.

Тхо дог тийна да, тIа-тIа гIоагIлуш болча вIашш коьчера тешаам ког гIоргболга а ешш, лоарзаргIа ца доалаш, вай дIахьахкашкахьа ахь йиш йолаш кIлрах. Тхо — вай гIулакхан дIа-дегIаьзабаь дукха, Царна хоп, цигара, космосера, вай планета кхы а хозагIа хетийга, йоккха ца хете а. Вайга машарг даха йиш хилара тобаа йоьлча тайпара дегIаьнарца ишта тIа я яьхьа вьзлера кон кхоачаергда аьнна.

Ши шу дашначул тIекъагIа советски американски космонавташ космосе гIоргба адамий исторе чухь эгIара хьалхара йоккха IIамаш эксперименташ цхьана чакхйахар дуьхь. Царна хоп, цигара, космосера, вай планета кхы а хозагIа хетийга, йоккха ца хете а. Вайга машарг даха йиш хилара тобаа йоьлча тайпара дегIаьнарца ишта тIа я яьхьа вьзлера кон кхоачаергда аьнна.

Г-н Президент, вай хам а бен корта болеп конструктивни мара йоьлаш болаш йоьа беседанаш вай шиннех еча хана хьалха шкъа Хьога хIама а йиш хиннад ец, хIинз уьнгахь ца бог1ача американски хьашшта из цIьыхта хоза кердадаккха безам а ба са, США-дера гIулакхан тоодара тIабергабаь нижъ — из цхьа моллагIдола ханна лаьрхIа гIулакх доишлаг. Из ба Советски пачхьалхенна дарц еллача сийлахь - воккхача В. И. Ленина вIашIтIехьаьнха цун аралхарча политике массзара принципаш цхьаьнакхетар беза мах болаш ракетно - ядерни гергазн Iоаделга юхасоцаде меттех, юхадержаде а, цу тайпара вай мехкашка беркатева гIулакхгIата, цхьа вахар тоодара тIедерзаде йиш хилийта езаш йолча лоархIамечу соглашенешта цхьана беча баьха керда стигал кIоастам бола лостами балара.

ТIа-тIа дукхагIа машара гIулакхашка ахийта еза атомни энергех а. Цхьана къа а хьегаш цу гIулакха пожкостаг де вай пачхьалхенаш кийче хилар къ.ехкад аьен Президента Никсон ишта тахан кулгаш яздаьч, атомни энергех машара гIулакхдита пайда а даьхье цхьа хьегар на гIулакхаш деладара хьакъехьа яьча Соглашене тIа.

Халахете а, вай переговорий йоккхача программо кIезига горо дитай соьга шун шуьга — Советски Союзе а, Америка а — Iалъаьте доза хийтара моьхк дукхагIа довзара, американий вахар гергагга довзара. Цхьабакъда бIаргаро са вIашIтIехьадимна уж цIезига мара доаца хIамата а Iалъаьте доза хийтара сона. Аз догдоах, из юкъагIлисар Хьа дехаргIа, господин президент ,США малхбузехьара форда йисте, гаьна хьалхагI а деш шиг Iалама хозалла а кIаьсар уьш тIехьарча хана дегIабенача шиг индустриальн низага а цIи хеза йолча Калифорне, вай дахача цахьа цхьалолча дахьье дIакхоачаш де сай йиш хургхилара.

Сай оагIонгахьара са безам бар, из мотт1иг нийъ-сылаьрах пайда а эцаш, СССР Лаккхехьарча Совета Президенташ Советски правительствин цIеварга 1974 шера официальни визитага Хьо Советски Союзе хьоаш из Хьога бьсам цIьыхта а бакъбе. Со зор тIийна аз, Советски Союзе Iа яьхьаргIоьна цу визито а вай мехкашта юкъера гIулакхдан толаме дегIадолалларга дахьъера жерда лоарIлеме этап шийна белгалбоинехкарбойлгаз.

Тхо ишта гIалгIорлзар ух1 деношка Америка ВIашагIкхийттача Штатий Президента, правительства, хьалха оагIонгахьара тхона деш долча хьошалга жоп дела йиш хилара. Мукъаба сона, хIинз Хьо веча, господин Президент, тха мохь цун болам, советски хьажа вахар гергга ца Хьона довзарргдолгаз ех тешаш хилар дIахкайкаде.

Советско - американски гIулакхан дегIадолалларга гIулакх дIахьахкашкахьа долаш да.

Шу шу дашначул тIекъагIа советски американски космонавташ космосе гIоргба адамий исторе чухь эгIара хьалхара йоккха IIамаш эксперименташ цхьана чакхйахар дуьхь.

ХIАРАНЕ БЕХКТОКХАМ ЛАКХ А БЕШ...

ВЛКСМ ОБКОМА ПЛЕНУМЕРА

Оаха хоам хабарш, хIадалгача ерачу дийнахь ВЛКСМ обкома пленум хилар.

Докладчико ВЛКСМ обкома хьалхарча секретара М. Бузуртанова а пренешка кхамалаш дьяврана а белгалдаьккхар КПСС XXIV съезден пул Iехьаьгта хиннача КПСС ЦК «Комунизмин реформацин кхоачашъера баьржача къовсаеве республика кагIрокхта дакхий толаман карарIдувлаш хилар. Парте планан комсомольцаш кагIрокхи тIагIертта кхоачашъе тIертигта хьахьекхар «Ударни кхьаьсарниг тIехIиника дешарни белгалдоккхаргIа» вай тIагIдеста хьалам бу цуьн хIинца девзаш чакхъьашна Ерригсоюзни собрание. Цига хьажа лоаш ю 170 эзар эзамсаги йоIу яр.

ВЛКСМ горкомаша, райкомаша, юхьканарча комсомольски организацеи комитеташа толамца дерТIаьхьа кагIрокI болу, хьалха бохчо тIулаккхаша тIабIилача балха комсомольский бехктоккхам лаххбу, комсомола XIII областной конференце дехкIарни кхоачашъера къовсам дагIатабу. XIII областной комсомольски конференци чакхъьашпачул тIехьагIа ВЛКСМ горкомаш рай-комаша тоай балха хуьлагIа терко ешхинай советски кагIрокI Ерригсоюзни фестиваль дика вIашIтIехьаьккха чакхъьаккхара денош.

Цу хьажъехьа хьажъта доарIхIаме болх чакхъьаккха хиннаб ВЛКСМ Старопромысловски райони Урус - Мартановски райкомана.

Шинна а района комсомольски организацеша «Пятидесятилетию ударни кхьаьсарни къонабарий говзаля тохкам» яхаца девзаш кхъьашIагI. Старопромысловски районе пулиа юкъе дакъа доаддаш 2500 комсомолец ва. Района керттерча промышленни юрта брадамех участкашка кхъьеташ 13 комсомольско - кагIрокI производственни бригада ю. ВЛКСМ XIII областной конференце яьккха критика лардеш а лаьца ВЛКСМ Старопромысловски райкомо тоьлл айбабу кагIрокIта юкъера балха. Района промышленни предприятеша хIаиз дукхагIа а болх бен йоIа кагIрокI коллективаш. IIIо тIагIеггта къовсам лоаттабу яьслагIча пятилетка эхьалдебеча, кхоалагIча шера планаш социалистически дехкарашна хаьжа хьалха кхоачашлаьра. Масала, царех я «Электроприбор» заводе кагIрокI коллективаш. Вай ешначу йоIуш болхло ва укхаза кхъьеташ дикагIа говзаш хьокхача лоаттабеча къовсаме лакъа доацаш. Цу яьке хIара кхоартаьлга дикагIа воссоединенни болхлочун сурт комсомольски Почени доска тIе хьал я тохаш «ДикагIа вола хIинца болхлоь яьк санцетьельстви-ягаш предприни а». Такан я тIехьа-сентябра бетта чотах кхъьеташ бен йоIуш болхло болулло ва предприяте.

Заводе комсомольски организацеи шерра хьалъалъаб «Юхе цхьъа цIа! тIехьаьга болдаш ва» яхаца хьалха. № 3 йолча цехе цхьъа пай ваш ден норма кхочнаш па еш. Цу хьажъехьа дика поьхьостал дир кхочача шлифовальщика Николай Сокина къьсберша хьокхамо. № 3 йолча цехе 72 коммунистически кхъьеташа уларник ва, пхеа 32 ВЛКСМ членаш ба, хIаьта 70 ешго ца кагIрокIта марксистско-ленински этапнеи ялара балха юкъе Урус - Мартана района комсомольски организацешка. Малларг ьача кагIрокI политически дешара эстара латт ВЛКСМ райком а. Иш дош бIарччача шера цхьъь цхьа пленум дийнахь. Райкома болдолой занятеша ухаш хиннабаь. Комсомольски дешара пропагандисташа семинарашна яьш.

Ховш махкадара КПСС обкома X пленумон ВЛКСМ обкома III пленумон кагIрокIта пролетарски интернационализмаи советски патриотизмаи кхетам балара болу айбабеча яьнна белгалдаьд.

Цхьъабаьша хIаиз а моттигаш нийсбу кагIрокIта патриотически кхетам балара дешай йоагIа терко ца ю комсомольски организацеш. Церех я. масала, Шелковской, Магlалбика, Советски райбашкара пхеа.

Дикка дегIаьнхкай республике дешархоста къьсберша кхетам балареи профессионални ориентацеи формаш. 30 эзар соргIа дешарно ва зайшаш. Иштта пилотежа ходдамбеча шера задани кхоачашъера лоарIхIаме дакъа цхьъкхуьлуш. Къьсберша дика дешархоп производственни бригадаша, 80 процент рабоча дакхеча классишна деша багIа дешархоп производственни бригадаша хьинаб кхо ца деш болх бен ба дукхаха хьамех бола нох. Царех я фабрика коллективо чIоагIа лоарIхIаин сийдени йоIа чIакхоанца. кхона специалист Тасуева Сацита.

Кхо шу мара дийадац школа чIаех а яьккха из цига балха ена. Цу лоашшача хана иштта цуьн сий даллар бу бахьан да теш? Цуьн бахьанаш дукха да. Ше цига къьсберга доаленнача дийнах деш балха тIа гIалат яьшна моттиг ца пийсболиташ, цхьаьнга эмIалан боацаш болх бен я Сацита. Хьапаре кха а хьегаш социалистически яьке хьалха латт, массаза а хIалагIйолча участке балда яха гIеят, шиъ новьсоставша безамен Iамерзеев я, ше царна шиъ опыт йIалу. Цудухьа дьявнад цуьн сий коллективе. Фабрика кулгалхошо шоай дикагIйолча болллой цIи йоаккхача хIинца эгIара хьалхарча йоаккх-цуьн цIи. Тха дикагIйола производственница, общественица аьле лоашша характеристика ду ваьр цунна.

Б. КОСТОЕВ,
СУРТА ТIА: очаковшина, комсомолка, къона депутат С. Тасуева.

И. ПЛИЕВА сурт.

АЗЕРБАЙДЖАНСКИ ССР. Мехка мехкадыта химически производствани дегIайолаларга дукхха хIамаш дьяр лохамолекулярни олифинаш цIа а чакхъьяра а Ерригсоюзни Iнима-тохкама технологически института (ВНИИолифин) коллективе.

Институто химически индустре предприятеца енчай кийчьь хьавда йола керда процессаш, тIо дьяр керда химически материалаш хьажъа, синтез яьй йовзаш йолча продукташа керддача метода.

Iилмахоша кийчьь технологически процессаш цIа охъьеболайлй Бакурча, Сумгаитерча, Грозперча, Уферча, Куйбышеверча химически промышленности предприятеша.

СУРТА ТIА (хьрдеьнга аьттехьа): йокккагIйола лаборант Агигат Джафарован инженер Светлана Виниченкон аналитически тохкамаш деча лаборатере.

Н. ИГНАТЬЕВА сурт,
ТАСС фотохроника.

ТЕХНИЧЕСКИ ПРОГРЕССИ КЪАХЬЕГАМА ОВСАРЛЕЧ

ХIинца предприяте экономически пулиаллий лоархIаметIарча деша-ец цIа! да къьсберга овсарле маьхта лакхъьар. Тахан предприятеца болхо пи дегIаьнхкаргIа хьажъехьа цIенкаштта пулиа лицца ец цуьн болллой къьсберга дукхха а дикагIа пайда эцаш ца хилла.

Парте XXIV съезда Директорашка уьк пятилетке лоарIхIаз къьсберга овсарле 36—40 процент лакхъьар тIехьа, цуьн тIехьа промышленни продукци 87 — 90 процент дукхагIа лакхъеп. Берриге хьалъа бохкам дегIаьнхкаргIа лицца тIа яьча белгалоаштта юкъе мехкадыта чакхдолъача промышленности къьсберга овсарле 1,5-заз лекъьелга оттаздац.

Завода пятилетка шоай оттаеш, В. И. Ленина цIерагIча Грозненски НПЗ механизатта чакхдолъарша лоарIхIаз къьсберга овсарле 31,4 процент лакхъе. Из деккар толаме кхоачашъе заводе коллективо. Пятилетка йоалуучу хоьхьа хиннечуьра лицIйча къьсберга овсарле лаьтта-кхаьтта. Цу шинах хьанна заводе продукце объем 10 процент дIайай, хIаьта заводера болулло 336 сар кIеззиг6ало.

Уж толаме дагIа дика новьсоставлаьт хьажъа организацеша-тIа-технически мероприятеи чакхъьяро. Ешначу ю лицца а заводаш уж. Царех кхоначъера эрна хьоаъхаеорга ваи.

Этгара хьалха уж я технологически установкай нил сообаккхара ерригсоюзни, мероприятеи.

Уж тIехьажара эрна цIера цхьъа атмосферни установкана оалаларга реконструкции ешначъера ешначу. Ткани ваи мехкарча дукхIаччу, ткани ваи мехкарча дукхIаччу, ткани ваи мехкарча бахача паха. Шоай продукци дукха езаначуьна пахха хьашташ дIаэза кхоачашдара, ницлагIча пятилетка хьалагIча, хоаддабеча шера планаш тIаиша социалистически декIарашни дIаэза кхоачашдара хьинаб кхо ца деш болх бен ба дукхаха хьамех бола нох. Царех я фабрика коллективо чIоагIа лоарIхIаин сийдени йоIа чIакхоанца. кхона специалист Тасуева Сацита.

Кхо шу мара дийадац школа чIаех а яьккха из цига балха ена. Цу лоашшача хана иштта цуьн сий даллар бу бахьан да теш? Цуьн бахьанаш дукха да. Ше цига къьсберга доаленнача дийнах деш балха тIа гIалат яьшна моттиг ца пийсболиташ, цхьаьнга эмIалан боацаш болх бен я Сацита. Хьапаре кха а хьегаш социалистически яьке хьалха латт, массаза а хIалагIйолча участке балда яха гIеят, шиъ новьсоставша безамен Iамерзеев я, ше царна шиъ опыт йIалу. Цудухьа дьявнад цуьн сий коллективе. Фабрика кулгалхошо шоай дикагIйолча болллой цIи йоаккхача хIинца эгIара хьалхарча йоаккх-цуьн цIи. Тха дикагIйола производственница, общественица аьле лоашша характеристика ду ваьр цунна.

Б. КОСТОЕВ,
СУРТА ТIА: очаковшина, комсомолка, къона депутат С. Тасуева.

И. ПЛИЕВА сурт.

КЪОНА ДЕПУТАТ

Грозненски «Художник» фабрика болхлоша араехиш шIуьгаш, скатерташ, кхаличка керта тIа тохкалу йовлаьхаш, бераш лоаларгаш, кхиболча продукци чIоагIа езаенний вай республикеча, иштта вай мехкарча дукхIаччу, иштта вай мехкарча бахача паха. Шоай продукци дукха езаеначуьна пахха хьашташ дIаэза кхоачашдара, ницлагIча пятилетка кхоалагIча, хоаддабеча шера планаш тIаиша социалистически декIарашни дIаэза кхоачашдара хьинаб кхо ца деш болх бен ба дукхаха хьамех бола нох. Царех я фабрика коллективо чIоагIа лоарIхIаин сийдени йоIа чIакхоанца. кхона специалист Тасуева Сацита.

Цу тIехьажара эрна цIера цхьъа атмосферни установкана оалаларга реконструкции ешначъера ешначу. Ткани ваи мехкарча дукхIаччу, ткани ваи мехкарча бахача паха. Шоай продукци дукха езаначуьна пахха хьашташ дIаэза кхоачашдара, ницлагIча пятилетка кхоалагIча, хоаддабеча шера планаш тIаиша социалистически декIарашни дIаэза кхоачашдара хьинаб кхо ца деш болх бен ба дукхаха хьамех бола нох. Царех я фабрика коллективо чIоагIа лоарIхIаин сийдени йоIа чIакхоанца. кхона специалист Тасуева Сацита.

Цу тIехьажара эрна цIера цхьъа атмосферни установкана оалаларга реконструкции ешначъера ешначу. Ткани ваи мехкарча дукхIаччу, ткани ваи мехкарча бахача паха. Шоай продукци дукха езаначуьна пахха хьашташ дIаэза кхоачашдара, ницлагIча пятилетка кхоалагIча, хоаддабеча шера планаш тIаиша социалистически декIарашни дIаэза кхоачашдара хьинаб кхо ца деш болх бен ба дукхаха хьамех бола нох. Царех я фабрика коллективо чIоагIа лоарIхIаин сийдени йоIа чIакхоанца. кхона специалист Тасуева Сацита.

Оахà яздачун лерагIа

Уьк шаре 5 июне «Баьцан къалу, кIоагаш даьсса да» яьнна корта а болаш рейдаш бригада материал кепатезаеш. «Сердало» газето Наьсарен района «Октябрь 40 шу» совхозе доаьхьар кийчьдечара кхоачамбоапаран дувцаш. Цох лаьцна уьк, тайпара яздау тхьга КПСС Наьсарен райкома секретара нох. Барахова:

— Шун газета тIа араьвьина из статья «Октябрь 40 шу» яхача совхоза партком заседаше а хIаьта 12 июне КПСС райкома бюро заседаше а дийцай. Цуа совгIа статья вийса а ций хIаваьна, араьвьинига а белгалдаьккх КПСС райкома бюроси ницца совхоза партКомах, Цу тIе дувца кхоачамбоапаран боахаме доаьхьар кийчьеча долаш хиннад.

Совхоза директора Э. Э. Арапиевнен партКома секретара У. Б. Терлоевнен доаьхьар кийчьдара балхаша цар во кулгалдар а тIаьхьоаьнга эсала доаттабар а дIаэлйитад, дика доаьхьар кийчьдара график йиллича хаза кхоачашъера кхоачамбоапаран дIадаха уж декIарайла а баьб КПСС райкома бюрос.

Къьсберан во вIашIтехьбаккхарах, техниказ лерттIа пайда ца эцарах, сенаж йоллара а доаьхьар кийчьдара а график кхоачаш йа яраь, доаьхьар кийчьеш агротехнически бокъонаш телхарах бехк баьб совхоза чертерера агрономнов, Дзаурович, чертерера зоотехника нох. Баркинхоевнех, кхоачамбоапаран дIадаха а доаьхьар кийчьдара график кхоачашъе а уж декIарайла а баьб, Лаьхе белгалдаьха кхоачамбоапаран дIадаларга яьш. Иштта деш я хIаиз совхоза дирекцина партКоми.

ЯХЬО ТОЛАМ БОАККХИЙТ

IйIслагIча пятилетка кхоалагIча, хоаддабеча шера план хIаваьлхьа кхоачашдара шерра социалистически яьзь йоаржвагIай Грозненгга автомобилисташа. Яьк кеадача къьсберга толамашка яхьал уж. 1973 шера хьалхарча пхе бетта плани тIаийша социалистически декIарашни лоаттаьлга кхоачашдара. Цу тIе дувца керт латтача «Чечинягстройтранс» объединене. Р Н. Башнява кулгалдена автоколонна-1737. Б. Н. Скулова кулгалдена автомобилна колонна-1738.

Нохч-ГIалгIай транспортни управленеша чIобоагIача предприятеша яьке яьжжача социалистически яхьа иторагI почта тIехьагIа май бетта хьалхара моттиг яьккхар автоколонна - 1737 коллективо. Хьаьта пхе бетта дьяхьа толамашка яьлаьча кхоалагIа моттиг яьккхар юо.

Уьк шера дожкий социалистически эккхараш тIа а ийца шоайла социалистически яьке яьнна цхьоалагIнен шолагIнен пассажирски автотранспортни предприятеш коллективаш. Хьи-хаптаьха итогаш ю шар, дикагIйола опыт дIа-даьу. Цхьъаьккхъа цар производственни хьокхамаш пхьатта дан. Цхьъаьккхъа предприятеш коллективо паччахьалкхен планаш тIаийша социалистически декIарашни тIекхкоачашдур, хIаьта шолагIча предприятеш коллектив хIара дешархоп планаш ду цхьъаьккхъа.

Грозненски № 1 йолча пассажирски предприятеш ёкетамца вIашIтехьбаьккхий цехашта, колоннашта, бригадашта, сменашта юкъера социалистически эккхараш тIа дикка тоаденнад пассажирний хьашташ кхоачашдеча. Пхе бетта план 106,1 процент кхоачашъьй, хIаьта пассажиро - километр яьзь задани 110,1 процент кхоачашъьй. Цу предприятерча колоннаша юкъе яьжжача социалистически яьке цхьаьдаьн хьалха латташ я Ахмед Батыра кулгалду вдохиа. Новьхсоставша хьокхам телхаш къьсберга водителаша Д. Степовиков, И. Цыпина, С. Абдурахманов, кондуктораша Н. Фомичкос, А. Агапетьина, К. Степовика, кIы дуккхачар а. Хьинаге къьсберга белгалдаьлга ба тхьо шу соагIача хана цига болх бен бола къьсберга ветеранаш А. Нечаев, А. Морозов. В. Руденко, В. Гребнев, А. Петров, кхмбараш.

Эксплуатаце служба коллективо иторагI къьсберан дика вIашIтехьбаьккхарах дешарна денга толлуш доагIа предприятеш производственни хьокхамаш. Автобусаша дийнахь буси сча пробега пхе бетта задани 110 процент кхоачашъьй цо, хIаьта валоан пайда бара плани 104,9 процент кхоачашъьй.

Автобусашта техничеси-тIулакх дегIа а дицка тоаденнад, иштта ух шера. Из бахьан долаш дIабоахача яьке бетта производственни кхоьлаьл бIаь эзар килограмм бензин, чIаьа хьалха линешка ехь машинаш чуучаш шотгIаш кIеллига ийлеч, хIара рейсгIа нах яIа-хьа кхувлара задаче 110 процент кхоачашъьй. Къьсберга овсарле лакъьара задани яьх процент тIехкхоачашъьй.

Йоккхийча, духха нах яIа-хьа кхувлара комфортабельни автобусашта техничеси тIулакх дегIа тоаденнад автобусашка коф хьалъеш я дика профилактори, цига хуьрьа автобусашта ремонт ева хана эна санграеш, автобусвегга гIулакх дара йола кхъаьр, пац чу сийпла хуьрьа, мел эша техника хуьрьа. Автобусаш дIаоттаьв лоаттаеш моттигаш дика кийчьеш я, Iана замалаьх автобусаш йIоахъергIйола моттигаш кийчьеш. Городе лаьрIйола автобусаш пIаэо дукхагIа хила езадга ехета а деш, хьалъеш латт 270 автобуса лаьрIйола йола комплекс, из хуьрьа Грачеистгоческе болдаш пайда.

ПачпIйни организаци (секретарь Дуганк В. М.) профсоюзни организаци председатель Е. Ф. Боковаи) коллективе духха масеово - политически культурнохкетамен болх бу, кест-кеста потребителла боледанз ю, царна лекъеш еш, партийни болллойн юкъара собраеш ю, гойтара агитации вогайнах. Цу дерригача гIулакхдаша новьсоставлаьт ду къьсберга дисциплина тоае, паччахьалкхен план толамца кхоачашъе. пассажираша гIулакх дегIа тоаде.

Автобусаркие къьсберан ва 830 соагIа болхло, царех 200 гаргга car коммунистически къьсберга-на ударник ва. Цу дерригача масеалана хьахьоех г

САГЕ КОМСИЙ КХА

Надтеречни районе ший хеза ва «Братский» яхача совхозера Багаев Саги. Дикача оамалашца, къахьегама тIера хиларца дальнаца цун сий. Дахьено шоссе «Трудового Красного Знамени» кха орден эллай цун ламаха тIа. Къахьегам-на юхатоккаш воал Саги ший дас-сий.

Из совхоз Iойилача укх цхьайтта-шийта шера комсаш кхеош хьавоагIа из. Берате цхьа цхьаъгIа из. Берате цхьа цхьаъгIа из. Берате цхьа цхьаъг

ДУНЕ ЦХЬАН КІНРАГІА

ИСТОРИЧЕСКИ СОБЫТИ

Дерригача адамий терхам шийла тІазза йолу США вахача КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева официальни визит Іадалучу кІинан муьлхачу теоа событи яр. Доазоп дехьарча кепийозонго нагахь па доаккхача тайпара цхьатарра бейлабаьл из визит бохкура исторически лоарЛам бІаьв йолу событи сингаЛ. Цу тайпара мах бара диза бахьан долаш да. Иза болашгІа йолча социалистически пачхьалкхенеи хІинзарга капитализма бохкарІболча мехкан юкъера гІулакхан позитивни дегІаздаккхарен кІоарлорон, массане бакъ а деш. ТаЛамаште бохкура вониесташ ю дерригача дуьнен халкъашта юкъерча хьала. США Л. И. Брежнева вичит, дукха ха йоазийпатин ФРГ-е хилла а Франце Госпгулам а — из да машара лард «Іоагіарчан дуьнен халкъашта юкъера хьал толаран юкъе лаьна дакъа доккхачІа хилийтар а ду-хьа керда ГІа баханза барг ца хилар.

Ухх шера 40 шу луз США-нен СССР-ан юкъе дипломатически гІулакхаш оттадича ден «Нью-Йорк таймсо» лаьрхІа, соахха Москав Л. И Брежневи Р. Никсони вІашагІкхийттаруа тІехьарІа ша соглашенеш 1933 шера пхиъа юкъе дипломатически гІулакхаш оттадамгІ тІехьарІа денз хьайбаттІача хана шерел дукхагІа лаьттат. ЦхьабакъЛа гІулакх. кхетадаен шарахь, ахка статистиказ латташ даш Ухх тІехьарча хана яьча соглашенешта юкъе да лукхача лоаххІамечу сфераца пхьаьнгІ леладу бераште гІулакхаш дІаха дегІаздалаларг йоккха бах хьаеш дола ТаЛамаште документаш. США хиннача переговорашца дукха проблемаш чулацаР. Вашингтоне кулгаш яздаьл Советски Союзен ВІашагІкхийттама Штаттийн халкъий меттех, дерригача адамий а дуьхьал-кІеп дола хьаттаеш чуЛоанаш йола дукхаха соглашенеш Цар тІа оттаЛаь. белгалаь ашна. юрта боахама, транспорта, дуьнен океан техкара. атомни энергех машара гІулакхашта пайда ешара дакъе цхьана гІулакхаш леладелга, хІьата иштта тайптайпара сферашка контракташ лелорагІ обменаш елгеи Дуьнен халкъашта юкъе бохкура лоарХІам болаш а йийна дуьнен халкъашта юкъера хоохкам дІаЗо кІаьдбирен Іоаден дола гора соцІадаен перспективаца дуьззаенна долча деШий комплекс. ЛаЛламате лоарІамге да Л И Брежневен Р. Никсонен кулгаш яздеш, стратегически наступательни гергазита дІаЗо доазуь оттадара хьакъехьарча переговорий шолларІа этап сихье езаш дола документ а

Переговорашка бохкура мотт бІаЛаьлаш шиъна а мехка юкъе шеррача масштабе ВІашка ха йолчеи вІаши гІойле йолчеи лард на тІе хатта торгово-экономически бухаамаш кІазо йогІу доазоьлаьнаь болча дечо. Цу дахьке йоккхий тороиаш хьеаладу — ишшта ла советски оагІонна мотт тех. США вьанер оттаЛ тІа-тІа дуккхагІа Гозаваште а хетар.

США вахача Л. И Брежнева миссин дег тІара хьалхалЛай американски халкъо. Из хьехъок тайп-тайпара политически а, стратегически а, общественни мнения даьча хаттеваша хьахьекхаяна а. ГІулакх кета да дар хургдар советско-американски отношенеш. ГІулакхаш ю йолчеи вІаши гІойле йолчеи лард а тІекъа эргадахар— цхьа моллагІдолен аттех гІулакх да эпца хиттача. Иу нахьа тІа кІезига ца халонаш. Цудухьа гІулакх СССР-ен США-н бе-бе общественни системаш хилараш лаьтта да Іеш, «шийлача тІема» пиерни дІаязкача чІоагІта кхьаьга девзи хиларах а латт. ТІема промышленни комплекс оалан йолучпа аЙххе бухзабеина болча кхоохкам кІаьдбара дуьхьал баранта гера Іо вІалла а диллаш дац. ЦхьабакъЛа пар гІулакхий сферен торонашн дикка готъеннаЙ Л. И. Брежнева визитах дашна беркат, наьха хьаьккъалшта цо ю йоккха политически воздействи бахьан долаш.

«Л. И. Брежнева керттера нах тІаберзабаьЛ кхоохкам кІаьдбара дика процесс юхаэрйбоашан «вилийтара», — ш1 тайпана вывод ю «Насьо» яхача франциузски газето Шоай варие хьахсахкаьй машара Пиогтарена хьайсайтача КПСС ЦК Генеральни секретара, кхду «Юнаитере», даим белгалдоах дорригача хьалхий хьашт йбакхо елга.

Доккха беркат доал машара Программа кхоачашъера ШаккХа а кІаьд на луш, белгалга боарам боаиаш доккхача чъинарца беча баЛхах Из ШаЬхха а бакъдар США вахача Л. И. Брежнева визито.

ЕВРОПА: МАШАРИ ДИКА ЛООЛАХОЙН БАХЬАН ДОЛАШ

Вай континенте машара чІоагІа гІирс хьалбаргга бодана нахьа тІарча бомбкийча вехай самца по договорашца вежарашца цхьатерра мах бен йоза ши событи хинна Европе ужк ГІадахка кІиранга. Уж — ГДР-ан ФРГ-ехеи юкъера гІулакхаш дегІаздаккхарен договор чІоагІалларн ЧССР-ан ФРГ-ехеи юкъера ГІулакхаш дегІаздахарах долча договорашца пачхьалкхенеи.

Уж документаш лоарХІаме доакхош да ужк тІехьхарча шеррапка дакъа, оолангІонга денз хьалеташ «шийлача тІемизара «Европе машпее пхьаьна дахарочаь кхьаьн цхьана гІулакхаш леладелгатъеи гола тохаш нижь болча договорни согласенеш система. Цунда пхьаьно СССР-ан ФРГ-ехеи юкъе дацча московски договоро юхьнг ДІайолаьь йолча договорний соглашенеш цу гІисткео дуьнен халкъашта «Европе машпее» — из юкъе болгарски халкъо дерзах ТІамийдаь, из ший яІан тІа дамлар.

Халкъа ЛаьЛап долча шеранка дуьнен халкъашта юкъерча дрегІ Болгарски коммунистически партс делабб ужк — из ша суверенитета, хьаьга халкъий гІулакхаш юкъе па тІергара, доазонаш па толхадара пенцигаш бакъъъь ТІомара лорда тІа лаьтта машар беза политика. Болгаре къьлетамгона чудухьа дег тІера моагане США вахача КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева визит.

Малбузеъка кулгаллера гІоаз, ераше дуьнен халкъашта юкъерча гІулакхаш тІа-тІа дуккагІа ре.листически нижь делабербоаланн ишбсенний тахам дуьнен тІарча политически тІемен визий соотношени. Бонне ваха хиннача Л. И. Брежнева визит машара экг сацца, тайп-тайпара обществ. венни системаш болча пачхьалкхенаш машаре яхара политика ДІаЗо дегІаздаларг сацца тІенйчар общественота шерача гІоаларо. Болгарски къьлетамхо. ша хьаьхзйкадаьь ду визитех хьалхнаваште шоаш дег тІара моагане дар Америке. ВІашагІкхийттера Шта, танна КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева ю ле-говорашца.

Советски Союза эрахьара политика машпаех йолча ленинскн Декрета дарда тІа латт. ТІехьяа ке.ІайоЛазвай из КПСС XXIV сьездо тІаЛййачу машаре Про грамма тІа. Советски Союза эрахьара ленински политика хьоаначъяра юкъе доккха дакъа дьъ.ладе КПСС ЦК аперьески Ленину мо. Хьалъатто юкъе машаре цхьана шерача гІулакхаш леладелга новкостал дерриг.а кеерлаенн цхьана гІулакхаш леладелгаен дешъата Хельсинке дерригача Европа юкъара совещани гулъяро, Централын Европе терзаш кІезигдаь хьакъехьара переговорш кийчъера Вене ваьь консультацеша прогресе хиларо. Прогрессиан аламаш чІоагІа са.тувсан да Москве хургйоачъа машар белача пиоиЙ Дерригаеннан конгрессеца.

Болгарски коммунистически партс. Дай-мекка фронто, дерригача болгарски халкъо дег тІара хьаЛлоан советски эрахьара политика, шолшкара дакъа лоан социалистически содружества дуьнен халкъашта юкъера кхеремзале чІоагІаьн духа хьала кхьаьгача. ЧІоагІа гІаддька сатусе оаза визитана Болгаре воагІгІ волча КПСС ЦК Политбюро членага, СССР Лаьхьехьа Советя Президиума Председательаге Н. В. Подгорнеца. Советски Союзанара тха доттагІаЛ чІоагІдара дакъе кеаьа гІа бекхам. Советски мехко Димитровска дакъе кеара чІоагІа терзо яь дурда цу вилтаз.

Социалистически мехкий юкъера ниъ чаех а боаиаш, дуьнен халкъашта юкъера машаре цхьана гІулакхаш леладелга политика хьанаре халкъашта Болгаре. Из политика хьаьккхаш дар ухх тІехьхарча хана ха правительстван кулгалой Лаоса Патпютнчеи фронта Центральни Комитета делегацеша, Венгре кхьча мехкашпарча гІулакхий министраша Яноп Петерпа. Ирана шахиншаханна ВІашагІкдетара парца хиннача беселашп, кІаьга шитта тха кхьча мехканашарча гІулакхий министерашта ваха хилар а да.

Европе а дерригача дуьнен тІа а политически гІулакхаш тоаЛалара дика аьттув бола хьаллаш уггача хана знаяхонпгаш сацца бе дуьнен тайп-тайпара мелпгапка гІар дайн спиайлача тІемен уллашара цхьайоа тховдаш. Халлхете а, цу зурмана юкъера-хьахосапи к-тайбскп кугалахой оазап а. Гуттех, хІапа а болаш па истори уроте. Кхьбаргий йоза выводаш ешна бола нах. ЦхьабакъЛа цар ниъ, бзп. цун делам — машаеров прогрессеп йоза адамле юхасоПае. Софпя.

Антел ТОДОРОВ,
болгарски писатель, Димитровски преме лауреат.

МАШАРЕН ЦХЬАНА ГІУЛАКХАШ ЛЕЛАДЕРЕН ПОЛИТИКА

Шоай пІей делалаелъа пхьа ин тъа-ъхь, 23 июне, республика столицанера Ленина цІерагІа майдара гудбенкибар Гроэнера а вертара районашкара а бакъка комсомольцаш, кагирхой. Уж указа вІашагІкхийттабар демократически бохъонаш кортмукъален бакъан империализмана духьал кьовсам лоаттабеча дуьнен кагирхой ГІулакхаш шоаш дьалоазаш хилар дІакхайкаде, кагирхой Денна накъабоагІаш а, кагирхой Гергасовнн фестивале дакъа доаноаш а дьалуча толамеъ Дьалеиа рапорт дала.

Іуйрийна транспортапгаца, ло зупгапца хозъыь комсомольпий кагирхой колонпаш Ленина паматпнца хьалхапка йоккха гола техе дІаотт. Локлаш оркестр я.

Митпнг бакъхаб комсомола ветеранаш, цІи хуа кагийкаеи мехкарпйп, партпйпи, советски органаташеп шкалаш, республика къьлетамхой. Трибуне тІа бодл комсомола ветеранаш А. С. Старикова, С. Х. Курязев, Д. Т. Мпндеп, Г. К. Шаумяп, А. О. Алексеев, партийпий комсомольски болглой, производстве хьалха латта къовсабараш.

Ленинах, Дахьенах, комсомолах долча ялдепп ек майда. Ленина памятпика тІа лиэай корсамаш йоккх къонгар. ТІакха микрофона хьалхапка латтача ведуще хІара союзни республика стпзацпа хоаетенни къамаьл Іадоолалу. Цо пйп яьккхача республика байраку яхьап памятпика хьалпкпка ДІаупт вежарапп ха йолча пзпйта республпкай къамй дувхар тІадпйта бола башха хоза мехкарий.

Митпнг ъкеда ВЛКСМ обкома хьалхарча секретара М. О. Бузуртанова. Цо республика кагирхой цІей дала дуьнеп.

— Коммунистически партс хьалкекбь советски кагирхоп цуп авангард Ленпнски комсомола ап коммунпзм хьалъарп, хьалхарча муггаре латт,—йоаз цо. — Тахан республпкан 15 зэар комсомолец къьсет-къьсетача комплексни планагІа хьалъсаш ва. Хіанзпе тІадоагІача шера чотах болгаре беш па Шаьлрача «Пищемаш» комбпнатпа токарь Эбпшев Іандарбек, Гроэненски пІашагІтехача лаппатрпда техпик Козпи Виктор, Наурскп район Ленина цІерагІа колхоза доярка Холодова Раиса, Урус - Мартана районе «Гойтинский» совхоза тракторист Успаев Билал, кхьбарш.

Республпка кагийча пахея механпкаранпп хьпнарс лаьца лоаш кагирхой Ерпнгоанпп фестпвале. Пшой корткмукъален социальни прогресси бахьан къовсам лоаттабеп бола дуьнеп дуккхача мехкий кагирхой ГІулакхапца хьалхуна. Берлпнс хургйола Дерригпгупен кагирхойп студентпйп фестпвала йоагІача тайпара кпйчо ю.

Оркестро Советскп Союза гпмп ложа. Пакха трибуне тІа воаз: «Гроэнефтехпмремстрой» , трестан комсомольски организацпе секретарь В. Елпн, Цо а, цуп тІехьагІа къьлеташ дьча, Гроэненски районе № 3 йолча совпй - бакъдаларпй совхоза бригадпра, комсомола комптета секретара Т. Гайтукаева, Нсхч - ПІалгІай пачхьалкхен университета студентка, къьлетагмхой депутатай Гроэненски горсовета депутата Х. Газпзеаас. Гроэненски газ чакхйокха заводе къьлета къьлеча къьлетагмхой бригадпр комсомола комптета секретара Т. Гайтукаева, Нсхч - ПІалгІай пачхьалкхен университета студентка, къьлетагмхой депутатай Гроэненски горсовета депутата Х. Газпзеаас. Гроэненски газ чакхйокха заводе къьлета къьлеча къьлетагмхой бригадпра,